



## SAVANTUL ȘI PEDAGOGUL EDUARD CHEPTEA

*80 de ani de la naștere*

S-a născut pe 29 septembrie anul 1938 în comuna Sofia, județul Bălți, România, într-o familie de agricultori. Aici, în satul natal, s-a format, trecând prin toate greutățile timpului, ca și toți semenii lui: războiul, foametea, sărăcia cumplită, bolile, în special infecțioase, care au lăsat amprenta lor în diferite aspecte. Ulterior, au urmat: colectivizarea, deportările, „postavca”, împrumutul de stat (așa numitul „zaiom”).

Însă, cel mai important, că necătând la condițiile existente, părinții i-au altoit cumsecădenia, omenia, modestia, munca, respectul față de cei din jur, binevoiența, ajutorul și sprijinul pentru alții.

În anul 1945, a pășit pragul școlii din satul natal Sofia, având în trăsătură cusută din păretar un „calculator” de pe acel timp – vreo 20-30 de bețișoare din paie pentru lecția de aritmetică. În școală îi plăceau toate obiectele predate pe atunci, însă era pasionat de științele exacte. De aici, poate, se trage și unul din visurile sale – să devină inginer sau medic. A biruit al doilea: din copilărie se juca de-a „doctorul”, avându-l ca prieten pe feciorul medicului din sat. După

absolvirea școlii medii, din cauza problemelor de sănătate ale lui Eduard, părinții au decis (deoarece trebuia să fie tratat complex, timp îndelungat într-un spital specializat) să se transfere cu traiul în orașul Bălți, pentru a face tot posibilul să-și vindece feciorul, ceea ce s-a și întâmplat.

Absolvind, în anul 1956, cu succes Școala medie nr. 3 din orașul Bălți, starea sănătății i-a permis lui Eduard să meargă mai departe la studii. Influența părinților și a medicilor care l-au tratat l-a determinat să depună actele la Colegiul de Medicină din Bălți. Chiar de la bun început, își pune ca scop să cunoască profund materialul, să fie activ la lucrările practice și, desigur, să facă tot posibilul de a absolvi Colegiul cu mențiune, pentru a fi inclus în cele 5% de tineri care erau admiși fără examene la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Obține Diploma cu mențiune și certificatul dorit. Între timp însă, se adoptă o nouă lege de înmatriculare în instituțiile de învățământ superior, ceea ce l-a impus să activeze șapte ani în calitate de felcer în satul Sadovoie, raionul Florești (ulterior Glodeni).

Practica aceasta i-a oferit multe cunoștințe, l-au călit din punct de vedere social și moral. Putea comunica cu orice persoană, încuraja, sprijini, ajuta omul bolnav, putea convinge pe oricine să ducă un mod sănătos de viață, să prevină maladiile. Munca asiduă, cu dăruire de sine, succesele dobândite i-au crescut încrederea în puterile proprii. Mai mult decât atât, muncind ca felcer, a fost ales președinte al Comitetului Sindical al muncitorilor, care l-au apreciat la justa valoare pentru atitudinea responsabilă față de colaboratori și îndatoriri.

Era mulțumit de situația creată, însă permanent îl urmărea dorința de a-și prelungi studiile la medicină. Visul a fost realizat în anul 1962, când a susținut cu succes examenele de admitere și a fost înmatriculat la Facultatea *Curativă* a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC). Îndată după admitere, prin ordinul rectorului Nicolae Testemițanu a fost numit în funcția de șef de curs, pe care a executat-o până la absolvire, în 1968. În anul I de studenție, concomitent a fost ales în componența Comitetului Sindical Studențesc al Institutului. Când era în anul II, i-a decedat tatăl și a pierdut susținerea materială, deoarece mama era invalid de gr. II, cu o pensie mica. S-a angajat la serviciu ca asistent medical la Spitalul Clinic Republican – cu bursa (deși era de eminent) nu putea să se întrețină și s-o ajute și pe mama. În afară de aceasta, Comitetul Sindical i-a propus să activeze ca șef al Clubului studențesc al ISMC (actualmente – sediul Bisericii *Sf. Nicolae*), iar fiind student în anul IV, a fost numit, prin ordinul rectorului, administrator al căminului studențesc de pe str. Kiev 137.

Pentru a face față situației în învățătură și în posturile susnumite, se cereau eforturi semnificative, dar găsea timp și pentru a frecventa cercurile științifice studențești. Dar atunci când ai dorință și voință, le reușești pe toate.

La 19 martie 1968, la ședința Biroului CC al PCM, Nicolae Testemițanu a fost destituit din funcția de Ministru al Sănătății, acest Om deosebit, care a făcut mult pentru dezvoltarea ocrotirii sănătății, pentru pregătirea cadrelor medicale spre binele oamenilor. Această nedreptate s-a reflectat asupra repartizării la serviciu a promoției anului 1968. Listele cu datele detaliate ale fiecărui

absolvent au fost puse la dispoziția conducerii Ministerului Sănătății. Încercările vicedecanului Gheorghe Ghidirim și ale lui Eduard Cheptea, șeful promoției 1968, de a modifica ceva, practic nu se luau în considerație: în Institutul de Stat de Medicină n-a fost repartizat nimeni din promoția numită.

Ministrul Sănătății, Ion Sorocean (deja confirmat în funcție), i-a propus lui Eduard Cheptea să plece în raionul Nisporeni, cu perspectiva de a fi numit medic-șef al raionului. Însă, rectorul V. Anestiadi și prodecanul Gh. Ghidirim au insistat să fie înmatriculat în internatură la Catedra de boli interne, condusă de conferențiarul R. Coșciuc, și ministrul cu greu, dar a cedat. Fiind în internatură, a fost transferat la Policlina nr. 4 din capitală ca internist de sector. Avea foarte mult de lucru: trei ore la primire în policlinică și trei ore (fără transport) de deservire a chemărilor la domiciliu pe un sector care se întindea în sectorul Botanica de pe str. Zelinski până la marginea orașului, inclusiv satul Puhoi. Însă lui Eduard Cheptea îi plăcea lucrul cu bolnavii și a fost mereu stimat de ei.

Odată cu admiterea în doctoratură, în martie anului 1969, la Catedra de farmacologie a Institutului de Stat de Medicină, a început o altă etapă în viața viitorului medic-savant. A avut noroc de un șef de catedră și conducător științific, și anume profesorul universitar Efm Muhin (absolvent al Academiei Militare Medicale din Leningrad), cu o inteligență, omenie și cumsecădenie extraordinare, nemaivorbind de pregătirea profesională. La propunerea și cu ajutorul acestuia, a organizat deschiderea Laboratorului Farmacologic Experimental de Oxigenare Hiperbarică, a însușit metodele de lucru cu barocamera. Făcând investigații la Institutul de Fiziologie al Academiei de Științe I.P. Pavlov de la Moscova, a început lucrul asupra tezei de doctorat.

În anul 1971 a participat la prima Conferință unională consacrată utilizării oxigenului hiperbaric în practica medicală, iar la 12 aprilie 1972 a susținut, înainte de termen, teza de doctor în științe medicale, consacrată posibilității protecției organismului de intoxicația cu oxigen hiperbaric cu ajutorul medicamentelor din diverse grupe farmacologice. Rezultatele obținute au fost înalt apreciate la nivel de Uniune, autorul primind multiple invitații pentru a le raporta la congrese internaționale și a participa în Comisia Permanentă de Medicină și Fiziologie Subacvatică a Academiei de Științe din fosta URSS.

Ulterior, a urcat treptele profesionale la Catedra de farmacologie: asistent, lector superior, conferențiar universitar, participând activ la lucrul metodic, didactic și științific.

În anul 1972 a fost ales președinte al Comitetului Sindical al ISMC, funcție în care a activat șase ani,

apoi, prin ordinul rectorului, a fost numit în funcția de șef al Secției de studii a Institutului, în care a lucrat timp de cinci ani. Studiind activitatea secțiilor de studii în Institutele de Medicină din Lvov, Riga etc., a contribuit substanțial la implementarea noilor metode de planificare și unificare a procesului didactic conform cerințelor timpului.

În ultimii ani (fiind pensionar), a activat la Catedra de farmacologie. Îi plăcea să lucreze cu studenții, i-a prețuit și i-a iubit, mai ales pe cei care vroiau să cunoască cât mai mult. Se străduia să le prezinte, la prelegeri și la lecțiile practice, date noi despre mecanismele de acțiune a medicamentelor, despre realizările obținute în elaborarea preparatelor noi, despre beneficiile și reacțiile nedorite la administrarea lor concomitentă etc.

A mai îndeplinit o perioadă funcția de Expert al Comisiei medicamentului pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

În aspectele didactic, metodic și științific, pe parcursul anilor, conferențiarul Eduard Cheptea a publicat ca autor și coautor peste 180 de lucrări științifice în reviste și culegeri din țară și de peste hotare, inclusiv 3 monografii, 3 manuale, 25 de recomandări metodico-didactice și compendii. Este deținător a două brevete de invenții, precum și a 151 de certificate de inovator.

Pentru activitatea prodigioasă și participarea activă în viața publică, a fost în repetate rânduri menționat cu Diplome de Onoare și de Merit de către Rectorat și Ministerul Sănătății, cu Diplomă de Onoare a Consiliului Central al Sindicatelor din fosta URSS; a fost inclus pe Panoul de Onoare al USMF *Nicolae Testemițanu*, a fost decorat cu Insigna *Eminent al Ocrotirii Sănătății*.

Domnul Eduard Cheptea este un adevărat bărbat al neamului, un mare patriot, un gospodar adevărat, săritor la nevoie, povățuitor respectuos, cu vaste cunoștințe teoretice și o bogată experiență ca medic-farmacolog, pedagog, doctor în științe medicale, conferențiar-universitar.

La această vârstă respectabilă de 80 de ani, îl felicităm din suflet și îi dorim multă sănătate, fericire, bucurii de la cei apropiați și dragi, iar toamna vieții Domniei Sale să se prelungească încă mulți ani înainte.

Cu mult respect și recunoștință,  
din partea absolvenților promoției anului 1968,  
colega de grupă **Ludmila Ețco-Bunduchi**,  
doctor habilitat în științe medicale,  
profesor-cercetător